

Marta Jakobovicová Kisfiával

A fénykép az 1950-es években készült Homonnában, a szülői házban. Én vagyok rajta a kisfiammal, Viktor Telinnel. A háttérben szép porcelánkályha [azaz cserépkályha] látható. A szüleim egy nagy, kertes házban laktak. Négy vagy öt szoba lehetett ott, óriási konyha, két előszoba, apu irodája, fürdőszoba és egy mellékhelyiség. A szobákat átlagos, egyáltalán nem luxus bútorral rendezték be. A házat még az első világháború alatt vagy után villamosították és a vizet is akkoriban vezették be. A szobákban gyönyörű porcelánkályhák [azaz cserépkályhák] álltak, amelyekben kizárólag fával fűtöttünk. Egyszer kipróbáltuk a szenet, de tönkretette a kályhát, többé nem használhattuk. A ház előtt egy kisebb, az épület mögött pedig óriási, gyönyörű kert volt. Nem nagyon tartottunk állatokat, esetleg kutyát vagy macskát. Apu gyakran járt ki a környező falvakba földet kimérni. Ilyenkor rendszerint tyúkokat vagy nyulakat és egyéb állatot hozott, amit a gazdák hálából vágtak le neki. A jövődöbéli férjemmel, František Telinnel a főiskolán ismerkedtem össze. Mint én, ő is a Károly Egyetem orvostanhallgatója volt Pilsenben. Naponta találkoztunk az előadásokon, sok időt töltöttünk együtt. Egyik nap úgy döntöttünk, összeházasodunk. A szüleimet természetesen értesítettem. Anyukám és apukám rendkívül szabadgondolkodású emberek voltak, nem elleneztek a házasságot. Polgári esküvőt tartottunk a pilseni városházán, két kollégánk volt a tanú. Csak néhány osztálytársam jött el, a szüleim otthon maradtak. Egy-kettő elintéztük a szertartást. Férjem a csehországi Kazníjovban született, 1926. január 6-án. Egyke volt. František keresztény családból származott, de nem volt vallásos. Cseh volt az anyanyelve. A Károly Egyetem Pilsenbe kihelyezett orvosi karán végezte a tanulmányait. Prágában avatták orvossá 1952-ben. Amikor doktorrá avattak minket, mindjárt meg is kérdezték tőlünk, hol szeretnénk dolgozni. Választhattuk Pilsent, Prágát, bármilyen várost. Mégis Homonna mellett döntöttünk. Ez volt a legkönnyebb lehetőség, nem kellett hozzá protekció. Így Homonnában telepedtünk le, és a helyi kórházban helyezkedtünk el. A fiam [Viktor Telin] Homonnán született, 1953. október 23-án. Viktor a mi nyomdokainkba lépett. Orvostanhallgató volt a Prágai Károly Egyetem orvosi karán. Amikor befejezte a tanulmányait, Prágában avatták doktorrá. Viktor az apjával szlovákul, de velem és a szüleimmel magyarul beszélt. Tudatában volt annak, hogy az édesanyja zsidó, és az édesapja keresztény. Nem részesült zsidó, de keresztény nevelésben sem. Gyerekkorában volt egy Laci nevű

zsidó barátja. Jom Kipur napján Laci imaházba ment, és kapedlit tett a fejére. Viktor is el akart menni vele a templomba. Erre azt mondta neki az anyukám, a nagyanyja: 'Neked nem kell.' Viktor rácsodálkozott: 'Miért nem kell, én talán nem vagyok zsidó?' Nagyon aranyos gyerek volt. Természetesen, elengedték, bement az imaházba. Nem ismerte a vallást, csak a barátja példáját követte. Homonnában egy háztartásban éltünk a szüleimmel, hiszen jól elfértünk abban az óriási családi házban. Apám később kénytelen volt eladni, mert nem győztük gondozni. Rengeteg javítást kellett volna rajta elvégezni, a tető már elég rossz állapotban volt. Apu végül eladta, és egy szövetkezeti lakást vásárolt helyette. A szüleimmel egy fedél alatt éltem, amíg meg nem haltak. Minthogy a férjem cseh nemzetiségű volt, ezért többnyire szlovákul beszéltünk otthon. Megtanult azért néhány magyar szót is, hiszen magyarul falvakban is dolgozott, de nem mondhatnám, hogy folyékonyan beszélt magyarul. A vallással egyáltalán nem törődtünk. Nem voltunk hívő emberek. A zsidó vagy a keresztény ünnepeket nemigen tartottuk. Esetleg karácsonykor összejött a család, de ez minden. Arra sem emlékszem, hogy apám járt-e zsidó imaházba a második világháború után. Homonnában alig maradt zsidó. Aki nem pusztult el a holokauszt alatt, az többnyire emigrált. František Telintől később elváltam. Azt hiszem, hogy én voltam az oka. Nem voltam egy családis típus, ma már persze más a helyzet. Františeknek eszébe sem jutott volna elválni, a szülei imádtak engem. Nagyon nehezen viselték, hogy már nem vagyunk együtt. A férjem a válás után Homonnában maradt. Később Prievidzában [Magyarul Privigye. -- A szerk.], Nagytapolcsányban és Nagymihályban is dolgozott, de megint visszajött Homonnába. Újra megnősült. A fiam 1988-ban nősült meg. Keresztény lányt vett el, akit Editának hívnak. A menyem zsolnai származású, és középiskolában tanít. Fogalmam nincs, hol ismerkedtek össze. Polgári esküvőt tartottak, és Homonnában telepedtek le. Egy lányuk és egy kisfiuk született. Az idősebbik unokám, Viktória Telinová 1981. szeptember 16-án, a kisebbik unokám, Richard Telin 1983. április 5-én született.